

Syötävän kaunis piha

Kotipuutarhuri on perinteisesti tottunut sijoittamaan hyötykasvit pihan syrjäiseen nurkkaan erilleen pihan muista toiminnoista. Erillisen vihannesmaan perustaminen ei kuitenkaan ole välttämätöntä, jos haluaa kasvattaa hyötykasveja. Pieni piha aiheuttaa jo sinällään ongelmia keittiökasvitarhan sijoittelussa. Lisäksi vihannekset ovat kasvupaikan suhteen vaativampia kuin valtaosa koristekasveista ja niille tulee varata pihan aurinkoisin paikka.

Tämän ongelman voi kuitenkin kääntää ratkaisuksi suhtautumalla syötäviin kasveihin uudella tavalla. Parhaat kasvupaikat löytyvät usein pihan keskeisiltä paikoilta kuten talon lämpimältä eteläseinustalta. Tällaisilla paikoilla vihanneksia voi käyttää kesäkukkien asemesta tai niiden ohessa. Monet lajit ja lajikkeet eivät häviä näyttävyydessä kesäkukille. Esimerkkeinä mangoldin punaruotiset lajikkeet, kähärälehtiset salaattit sekä koristeelliset lehtikaalit. Aurinkoisella seinustalla, tai vaikkapa parvekkeella, viihtyvät nopeakasvuiset salko- ja ruusupapu. Kauneushan on tunnetusti katsojan silmissä.

Kun vihannekset sijoitetaan lähemmäs pihan toimintojen keskipistettä sujuvat myös hoitotoimenpiteet paremmin ja ennen kaikkea sato tulee kesän aikana hyödynnettyä tehokkaammin. Kesävihannekset on helpompi kerätä keittiöön, jos ne ovat ”käden ulottuvilla”. Ennen kaikkea tämä koskee salaattikasveja ja mausteyrttejä, jotka kannattaa sijoittaa mahdollisimman lähelle keittiötä.

Myös marjakasveja voi käyttää pihassa monipuolisesti. Viime vuosina on markkinoille tullut uusia lajeja, jotka laajentavat marjakasvien käyttömahdollisuuksia. Marjatuomipihlaja ja marjasinikuusama soveltuvat hyvin suojaistutuksiin ja tuottavat samalla herkullisia marjoja. Kivikkoryhmän pikkupensaaksi sopii ruusukvitteni, jonka hedelmistä saa erinomaista marmeladia tai likööriä. Uudet viiniköynnöslajikkeet mahdollistavat rypäleiden viljelyn jopa IV-vyöhykkeellä, mikäli kasvupaikka on riittävän lämmin. Maanpeitekasvina voi käyttää mansikkaa tai vaikkapa mesimarjaa.

Oman pihan sato on todellista lähiruokaa, joka tuottaa kotipuutarhurille suurta mielihyvää, vaikka satomäärät eivät kovin suuria olisikaan. Hyötykasvien kotiviljely on kokemassa renessanssia, siitä todistaa uutinen USA:sta, missä Michelle Obama perusti tänä keväänä vihannespalstan Valkoisen talon pihamaalle ensimmäisen kerran sitten 1930-luvun.

”Syötävän kaunis piha” on P-K:n Marttojen hanke, jonka tavoitteena on lisätä hyötykasvien monipuolista käyttöä pihan istutuksissa. Lisätietoja P-K:n Marttojen www.martat.fi/jarjesto/alueellinen_toiminta/pohjois-karjala/syotavan_kaunis_piha/

Jutun teki Yrjö Vähäkallio